

PODIUMKUNSTEN

In True Copy neemt de meestersvervalser iedereen bij de neus

7 augustus 2019 · [Reactie toevoegen](#)

Geert Jan Jansen maakte op grote schaal schilderijen die hij signeerde met de naam van de beroemde kunstenaar: Picasso, Appel, Monet, enzovoorts. Theatergroep Berlin maakte in een coproductie met Het Zuidelijk Toneel een intrigerende voorstelling over deze meestersvervalser.

door Emmanuel Naaijken

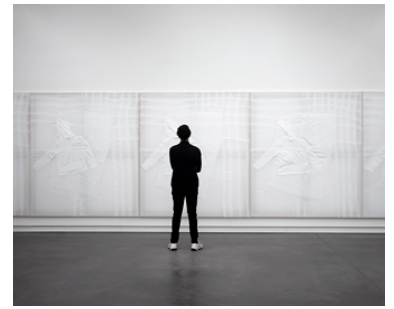
Het theater is bij uitstek de locatie waar het spel met waarheid en verzinsels wordt gespeeld. Julia sterft in het drama van Shakespeare een tranentrekkende dood. En als de actrice Helen Mirren op het toneel een papieren kroontje op zet is ze, zo vertelde ze in een interview, toch echt de koningin van Engeland. Dit allemaal in de beleving van de toeschouwer. Het is een stilzwijgende afspraak met het publiek, alles wat er op het podium gebeurt is 'echt'. Wat de acteurs ons voorhouden nemen we voor waar aan. Het beeld dat zij met woorden oproepen, zien we voor zijn ogen.

Kunstvervalser Geert Jan Jansen wijst in de voorstelling True Copy aan door welke spelfout in een certificaat justitie in Frankrijk hem op het spoor kwam. Foto Koen Broos

Ingewikkelder wordt het als het theaterstuk juist illusie als onderwerp heeft. Als het gaat over list en bedrog, over rookgordijnen, over misleiding en goedgelovigheid. Dan krijg je een soort dubbele ontkenning: twee keer 'nee' is 'ja'. In **True Copy**, een coproductie van de Vlaamse theatergroep

RECENT GEPUBLICEERD

Wouter Pajmans exposeert
confectieschilderijen in De Pont

15 september 2019

MEER NIEUWS

Nieuwe pictogrammen voor het lettertype
TilburgsAns

14 september 2019

COLUMNS

Column: Samenwerken

15 september 2019

BRABANT LITTEAIR

Berlin en onder meer Het Zuidelijk Toneel (HZT), zit je als toeschouwer met dat probleem opgezadeld.

De voorstelling draait om Geert Jan Jansen, die vele honderden schilderijen maakte in de stijl van Appel, Monet, Klimt, Picasso, Margritte, Hopper, Rembrandt, Dalí, Hockney en vele anderen – de lijst is lang. Onder de kunstwerken, die zelfs voor beroemde experts niet van echt waren te onderscheiden, plaatste hij de naam van de ‘oorspronkelijke’ schilder. “Want dan kreeg het schilderij pas echt waarde. Als ik er Geert Jan Jansen onder had gezet zou het hooguit enkele tientjes opbrengen”, zegt Jansen in de voorstelling.

Geert Jan Jansen in True Copy. Foto Koen Broos

‘Meestervervalser van de eeuw’ is het predicaat dat Jansen krijgt opgeplakt als in de jaren negentig zijn geniale, maar duistere praktijk door de Franse recherche wordt onthuld. Huh? Meestervervalser van de eeuw? En Han van Meegeren dan, de in 1947 overleden vervalser die de kunstwereld met zijn perfect nagemaakte meesters op zijn grondvesten deed schudden? Zijn naam valt niet één keer in **True Copy**.

Maar als ons wordt verteld dat Jansen als meestervervalser aan de top van de Olympus staat, en Van Meegeren ongenoemd blijft, wat klopt er dan verder van wat ons aan informatie wordt voorgeschoteld? Is de Geert Jan Jansen op het toneel wel de échte Geert Jan Jansen, zoals ons nadrukkelijk wordt voorgehouden? Zeker, hij maakt een geloofwaardige indruk. Maar in het theater lopen werkelijkheid en fictie altijd door elkaar en is het oppassen geblazen bij zo’n stellige mededeling. Wie zegt niet dat deze vervalser het publiek bij de neus neemt, zoals hij eerder de kunstwereld te kijk zette?

In de briefwisseling tussen Streuvels en Coolen...

8 september 2019

VOLG ONS

Volg ons nu via facebook!

Geert Jan Jansen geeft het publiek bij True Copy inzicht in zijn vervalsingpraktijken. Foto Koen Broos

Jansen (Waalre 1943) – hij leeft nog – studeerde kunstgeschiedenis en is een autodidact wat het schilderen betreft. Hij zat verlegen om geld en kwam op het idee om een 'vroegge Appel' te maken. Hij bood het kunstwerk aan bij een klein veilinghuis waar het 2600 gulden opbracht. Jansen blij tot hij bij het verlaten van de zaal de koper, de beroemde architect Aldo van Eyk, hoorde fluisteren dat het schilderij veel meer waard was dan hij ervoor betaald had. Jansen realiseerde zich dat hij een goudmijn had aangeboord, zeker toen later Karel Appel himself bevestigde, dat de nep-Appels van Jansen toch echt van zijn eigen hand waren.

Stofzuigerzak

Het was het begin van een zegetocht van Jansen als vervalser van schilderijen. Met allerlei trucs wist hij gerenommeerde kunstexperts om de tuin te leiden. Zo strooide hij de inhoud van een stofzuigerzak over een schilderij om het oud laten lijken. Craquelé – de barstjes in de verflaag van een oud schilderij – bracht hij aan door het doek flink te mishandelen. De finishing touch was de natuurgetrouwe handtekening van de beroemde schilder die het kunstwerk gemaakt zou hebben.

Geert Jan Jansen tijdens de voorstelling True Copy in een nagebouwd atelier. Foto Koen Broos

Dat Jansen lange tijd ongestraft kon doorgaan met zijn handel en wandel is volgens hem gemakkelijk te verklaren: menselijke hebzucht. Het is een publiek geheim dat er veel vervalsingen van beroemde meesters in omloop zijn, maar de experts hebben er geen belang bij om dat toe te geven. Op de eerste plaats omdat de kunstkenner als deskundige bij uitstek dan in zijn hemd staat. Maar belangrijker nog is dat de kunsthandel uiterst lucratief is. Aan elke doorverkoop hangt een fikse commissie voor de handelaar, tussen de twintig en dertig procent van de verkoopprijs. Tel uit je winst. Bovendien wordt kunst vaak gekocht als belegging. Die verdampt als het werk vals blijkt.

Jansen heeft daarom geen enkele spijt van zijn oplichterspraktijken. Copyright is voor hem het recht om te kopiëren, zoals een grap over de Chinezen luidt. De echte valsspelers, zegt hij in **True Copy**, zijn de experts die er een dubieuze moraal op na houden. Hij beschouwt zichzelf als een meester, en dat is tot op zekere hoogte waar omdat zijn schilderijen de kwaliteit hebben van die van de beroemde meesters. Daarin schuilt de tragiek, en ook de frustratie, voor Janssen. Hij krijgt geen erkenning als kunstenaar.

Geert Jan Jansen gebruikt in True Copy een camera om zijn verhaal met live-beelden te kunnen illustreren. Foto Koen Broos

In de journalistiek geldt het adagium 'Een mooi, maar onwaarschijnlijk verhaal moet je niet checken maar gewoon opschrijven. Want als je het gaat controleren blijft er van dat mooie verhaal niets over'. Dat is ook de geschiedenis van Jansen. Hij heeft de woorden van de Romeinse schrijver Petronius goed in zijn oren geknoopt: 'De wereld wil bedrogen worden en daarom laat zij zich bedriegen.'

Knuffelcrimineel

En wij als toeschouwers, buitenstaanders toch, vinden het prachtig. Strikt genomen is kunstvervalsing een vorm van criminaliteit, maar wij laten Jansen er in ons oordeel over hem mee weggelaten. We trekken de mantel der liefde over hem heen, omdat we stiekem leedvermaak hebben over hoe hij die puissant rijken der aarde een stevige poot uitdraait. Jansen is een knuffelcrimineel met sterke verhalen over oplichting die nog waar zijn ook.

Dat is meteen ook het enige punt dat is aan te merken op **True Copy**, het gaat vooral over kunsthandel en geld en minder over de intrinsieke schoonheid van een schilderij. Want als miljoenen mensen – inclusief experts – genieten van een beroemde meester in een museum, wat doet het er dan toe dat het om een vervalsing gaat? Het antwoord vinden we in deze prachtige [column van Jace van Ven](#) over kunst en genieten.

Geert Jan Jansen struint door zijn voorraad oude doeken. Foto Koen Broos

En stond nu de enige echte Geert Jan Jansen op de planken, of was het een perfecte look-a-like? Voor het antwoord: koop bij De Verkadefabriek in 's-Hertogenbosch – of een van de latere voorstellingen elders – een kaartje voor deze intrigerende en vermakelijke voorstelling. En bewonder het ingenieuze toneelbeeld dat vernuftig gebruik maakt van de moderne videotecnologie.

‘TRUE COPY’

door

**Theatergroep Berlin
Verkadefabriek Den Bosch**

**Concept en regie Bart Baele en Yves Degryse
Spel Geert Jan Jansen**

Speellijst True Copy

Geert Jan Jansen

©Brabant Cultureel 2019

Getagt als [#s-hertogenbosch](#) [#beeldende kunst](#) [#Berlin](#) [#Boulevard](#) [#Gert Jan Jansen](#) [#han van meegeren](#) [#HZT](#) [#kunstveiling](#) [#kunstvervalser](#) [#true copy](#) [#verkadefabriek](#)

[Reactie toevoegen](#)

[Delen](#)

Vorige bericht

Column: Genieten

Volgend bericht

De Russische Madame, een
boerse dame uit Heukelom bij
Oosterwijk